

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

พระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๑๐/๒๕๕๒

เรื่องพิจารณาที่ ต.๘/๒๕๕๒

วันที่ ๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๒

เรื่อง นายโชคชัย สุทธาเวศ (ผู้ร้อง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ กรณีพรรคสังคมนิยมไทยถูกสั่งให้สิ้นสภาพโดยนายทะเบียนพรรคการเมือง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องสรุปได้ว่า นายโชคชัย สุทธาเวศ (ผู้ร้อง) มีหนังสือลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๒ ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า ผู้ร้องในฐานะรักษาการหัวหน้าพรรคสังคมนิยมไทย เห็นว่า ประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง พรรคสังคมนิยมไทยสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๒ เนื่องจากมีสมาชิกพรรคการเมืองไม่ถึงห้าพันคนและมีสาขาพรรคในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไม่ถึง ๔ สาขา ซึ่งประกาศโดยอาศัยบทบัญญัติในมาตรา ๒๖ และมาตรา ๘๑ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๕ โดยให้ความเห็นดังนี้

๑) การที่พรรคการเมืองเป็นองค์กรที่มาจากการรวมตัวของบุคคลหรือสมาชิกตามหลักประชาธิปไตยนั้น บุคคลจึงย่อมจะสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมากน้อยเพียงใดต้องเป็นไปอย่างสมัครใจ และไม่พึงกำหนดเป็นคำสั่งจากรัฐาธิปไตยว่าบุคคลจะต้องเข้าเป็นสมาชิกไม่น้อยกว่าห้าพันคนภายในหนึ่งปี ข้อกำหนดดังกล่าวย่อมขัดต่อการใช้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่จะเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองโดยสมัครใจและไม่เป็นไปตามหลักประชาธิปไตย การที่พรรคการเมือง

- ๒ -

ต้องเร่งหาสมาชิกทำให้การสมัครเป็นสมาชิกไม่สามารถเป็นไปได้โดยสมัครใจของประชาชนอย่างแท้จริง เสมือนเป็นการไม่เคารพต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อันขัดต่อสิทธิและเสรีภาพพื้นฐานโดยทั่วไป

๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ ที่กำหนดให้การจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองจะต้องขออนุมัติต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ซึ่งเป็นองค์กระอิสระตามรัฐธรรมนูญมาทำหน้าที่กำกับ ควบคุม เสมือนบังคับบัญชาพรรคการเมืองนั้น ย่อมแสดงว่าบทบัญญัติของกฎหมายเป็นอุปสรรคในการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง กระทบต่อหลักสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการรวมตัวจัดตั้งพรรคการเมือง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๖๕

ในการนี้ ผู้ร้องได้เคยยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินได้วินิจฉัยว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๕๑ และประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง การรับสมัครสมาชิกพรรคการเมือง การจัดทำและแบบทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองและวิธีการแจ้งจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๐ ไม่มีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

ต่อมาผู้ร้องได้ส่งคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยในประเด็นดังกล่าว และศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำสั่งไม่รับคำร้องของผู้ร้องไว้พิจารณา ตามคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๓๕/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑ เนื่องจากไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ กำหนดไว้ กรณีผู้ร้องยังมีได้ใช้สิทธิร้องต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๓ วรรคหนึ่ง (๒) ว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายกระทบสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่

ในการยื่นคำร้องคราวนี้ ผู้ร้องได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า การที่ผู้ร้องไม่ไปใช้สิทธิทางคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้ (๑) ผู้ร้องเห็นว่าอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดมีขอบเขตในเรื่องการพิจารณาว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายอาจขัดต่อประเด็นสิทธิมนุษยชนที่รัฐธรรมนูญรับรอง และพิจารณาให้

ความเห็นในปัญหาการที่ประชาชนถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้นแล้ว แต่กรณีคำร้องของผู้ร้องเป็นเรื่องสิทธิพลเมืองและทางการเมืองของพรรคการเมืองที่ถูกละเมิด ซึ่งเป็นเรื่องที่อยู่นอกขอบอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (๒) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติชุดปัจจุบันหมดหน้าที่ลงตามคำวินิจฉัยศาลปกครองสูงสุด และมีสถานะรักษาการชั่วคราว จึงควรให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติชุดที่มีอำนาจปฏิบัติงานเท่านั้น แต่การรื้อยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติชุดใหม่ที่กำลังสรรหาขึ้น อาจยื่นซ้ำออกไปและจะกระทบต่อการใช้สิทธิทางการเมืองของพรรคการเมืองของผู้ร้อง และการที่ผู้ร้องไม่ไปใช้สิทธิทางศาลปกครองด้วยเหตุผลว่า ศาลปกครองจะพิจารณาคดีภายใต้กรอบแห่งพระราชบัญญัติต่าง ๆ แต่มิได้พิจารณาคดีที่พระราชบัญญัติใด ๆ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ และมีใช้กรณีเนื้อหาแห่งคดีที่รัฐธรรมนูญให้อำนาจศาลปกครองไว้

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำร้องของผู้ร้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัยหรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้” และมาตรา ๒๑๒ วรรคสอง บัญญัติว่า “การใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นกรณีที่ไม้อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ”

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาทบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ แล้ว เห็นว่า ผู้ที่จะยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวข้างต้น ต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังนี้

๑. ต้องเป็นบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้
๒. บุคคลนั้นต้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และ
๓. ต้องเป็นกรณีที่บุคคลนั้นไม้อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว

- ๔ -

พิจารณาแล้ว คดีนี้เป็นกรณีนายโชคชัย สุทธาเวศ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ กรณีพรรคตั้ง কমриပါတาย ถูกตั้งให้สิ้นสภาพโดยนายทะเบียนพรรคการเมือง และผู้ร้องได้เคยยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญแล้ว โดยศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓๘/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑ ไม่รับคำร้องของผู้ร้องไว้พิจารณา เนื่องจากไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ กำหนดไว้ ส่วนการยื่นคำร้องในคราวนี้ การที่ผู้ร้องอ้างเหตุผลที่ไม่ไปใช้สิทธิทางคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เนื่องจากผู้ร้องเห็นว่าอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด มีขอบเขตในเรื่องการพิจารณาว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายอาจขัดต่อประเด็นสิทธิมนุษยชนที่รัฐธรรมนูญรับรอง จึงเป็นเรื่องที่อยู่นอกขอบอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นั้น เห็นว่ากรณีดังกล่าวเป็นเพียงความคิดเห็นส่วนตัวของผู้ร้อง เมื่อประเด็นที่ผู้ร้องยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยนี้ เป็นประเด็นเดียวกันกับที่ได้มีการเสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยและศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยไปแล้ว กรณีจึงเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ ที่บัญญัติว่า ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าเรื่องใดหรือประเด็นใดที่ได้มีการเสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา เป็นเรื่องหรือประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยพิจารณาวินิจฉัยแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องหรือประเด็นดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้ ประกอบกับคำร้องนี้ไม่มีประเด็นใหม่อันเป็นสาระอันควรที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัยได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

- ๕ -

(คำสั่งที่ ๑๐/๒๕๕๒)

(นายจรูญ ภัคดีชนากุล)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายจรูญ อินทจาร)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายเฉลิมพล เอกอรุ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบุญส่ง กุลบุปผา)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวสันต์ สร้อยพิสุทธิ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสุพจน์ ไข่มุกด์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดมศักดิ์ นิตินนตรี)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ